

Sätralinjens förskola, Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Verksamhetsformer som omfattas av planen: Förskoleverksamhet

Läsår: 2016/2017

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleverksamhet

Ansvariga för planen

Förskolechef

Vår vision

Alla barn på förskolan ska känna sig trygga. Ingen på förskolan ska utsättas för diskriminering eller kränkande behandling.

Planen gäller från

2016-10-01

Planen gäller till

2017-09-30

Läsår

2016/2017

Barnens delaktighet

Indirekt via observationer där vi uppmärksammat att barnen använder orden stor och liten värderande.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Indirekt via föräldraenkäten som visat att de är nöjda med verksamheten.

Personalens delaktighet

Gemensamma reflektioner kring verksamhetsdokumentation, föräldraenkät, barns och personals språkbruk.

Förankring av planen

Barn: I samtal med barnen i samling och enskilda intervjuer

Personal: Gemensamt upprättande och genomgång av planen. Kontinuerlig uppföljning/utvärdering varannan månad.

Vårdnadshavare: Genomgång på föräldramöte och utvecklingssamtal samt tillgänglig på hemsidan och i pappersform i tamburen.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Utvärdering på utvecklingsdag 120319. Genom diskussioner i smågrupper och helgrupp. Föräldraenkäten visar på trygga barn.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Medarbetare, barn. När barnen tillfrågats i grupp har det upplevts att man svarar precis för stunden och som sin kompis. Nästa dag kommer ett annat svar. Till nästa år kommer vi att fråga enskilt med återkommande frågor med jämna mellanrum.

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

Mål: 1. Alla bemöts likvärdigt oberoende av etnisk tillhörighet. Resultat: Inga kränkande kommentarer utifrån etnisk tillhörighet förekommer i barngrupperna.

Årets plan ska utvärderas senast

2017-05-31

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Använda föräldraenkäten, samtal med barnen, diskutera på arbetsplatsträffar och verksamhetsmöten samt på pedagogiska utvecklingsdagar.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Förskolechef

Främjande insatser

Namn

Sätralinjens främjande insatser

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Mål: **Främja barnens förmåga till empati och respekt för allas lika värde.**

Uppföljning: Under verksamhetsplanering (kväll) varannan månad med start i november.

Insats

- Vi beställer boklådor från biblioteket med olika teman under året.
- Vi streamar UR-program som berör de olika diskrimineringsgrunderna.
- Vi införskaffar multireligiös almanacka.
- Vi arbetar med Stegvis och stegvisliknande material.

Ansvarig

Förskolechef ansvarar för införskaffandet av multireligiös almanacka. All personal på förskolan ansvarar för att övriga insatser genomförs.

Datum när det ska vara klart

2017-09-30

Namn

Allas lika värde

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Mål: **Alla bemöts likvärdigt oavsett diskrimineringsgrund.**

Uppföljning: Återkoppling görs på varje APT (arbetsplatsträffar) med stöd av dokumentationer och frågeställningar.

Insats

- Vi har en dialog om en till två diskrimineringsgrunder månadsvis på APT, vi utgår från DOs *Lika rättigheter i förskolan*.
- Vi för en kontinuerlig dialog i arbetslag och barngrupp.
- Vi ser över material, rum och litteratur för att främja normkreativitet.

Ansvarig

LOKare på varje avdelning (Lokal kvalitets utvecklare)

Datum när det ska vara klart

2017-09-30

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

- Gemensamma diskussioner i personalgruppen utifrån observationer/dokumentationer i barngruppen.
- Via frågeställningar vid målsamtal med vårdnadshavare.
- Samtal med barn utifrån observationer.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Genom samtal med barn och vårdnadshavare

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Under diskussioner på verksamhetsmöten där all personal i deltar.

Resultat och analys

Via observationer så ser vi *kön* som ett område att förebygga. Vi hör kommentarer som "Jag vill inte sitta bredvid XXX för det är en tjej/kille."

På äldrebarns-avdelningen ser vi stereotypa aktiviteter t.ex. pojkar bygger med klossar, flickor ritar.

Vi ser även detta som ett viktigt område att förebygga då samhället i stort inte är så jämställt som vi tror.

Förebyggande åtgärder

Namn

Sätralinjens förebyggande åtgärd

Områden som berörs av åtgärden

Kön

Mål och uppföljning

Mål: Alla barn ska bemötas på ett likvärdigt sätt och få möjlighet att utvecklas som individer utan att begränsas av traditionella föreställningar om kön.

Uppföljning: På våra verksamhetsmöten (kväll) varje månad diskuterar vi följande frågor:

- Hur är nuläget i vår barngrupp angående kön?
- Vad behöver vi förändra/utveckla för att nå måloppfyllelse?

Åtgärd

Aktiviteter:

Vi blandar och tillför material på nya sätt.

Vi reflekterar över vilken litteratur, material, sånger/ramsor vi använder i utbildningen.

Förhållningssätt:

Vi använder neutrala begrepp (ej könskodade), inte benämna som en grupp t.ex. killarna, tjejerna.

Vi observerar varandra och oss själva.

Motivera åtgärd

Med dessa åtgärder medvetandegör vi området i personalgruppen och kan på så sätt ändra fokus både hos oss själva och hos barnen.

Ansvarig

Alla som arbetar på förskolan

Datum när det ska vara klart

2017-09-30

Rutiner för akuta situationer

Policy

Alla barn på förskolan ska känna sig trygga. Ingen på förskolan ska utsättas för diskriminering eller kränkande behandling.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Personalen fördelar sig i barngruppen för att finnas nära barnens

lekar och aktiviteter samt deltar i eller har uppsikt över barns lek/aktivitet för att i ett tidigt skede kunna upptäcka om någon utsätts för trakasserier eller kränkande behandling, samt som stöd i utredande av konflikter. Kontinuerliga samtal förs med barnen om trivsel och trygghet.

Skyldigheten att utreda om någon har utsatts för trakasserier eller kränkande behandling träder in så snart någon i verksamheten fått kännedom om att ett barn anser sig ha blivit utsatt för detta. Det krävs inga bevis för att påbörja en utredning.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Vid behov kontakta någon i personalgruppen som du känner förtroende för.

Sätralinjens förskola: 026-241786

Förskolechef: 026-245770

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Om kränkning mellan barn uppstår agerar vi på följande sätt:

Alla vuxna som ser, hör eller bevittnar ett kränkande beteende ska reagera med samtal med de berörda barnen. Vårdnadshavare informeras, om vad som hänt, vid den dagliga kontakten.

Vid upprepade kränkningar:

Personal träffar skyndsamt vårdnadshavare och i samråd med dem beslutas om åtgärder och uppföljningssamtal. Deltagande personal ansvarar för att åtgärder genomförs, dokumentation skrivs (blankett 1 "Anmälan om trakasserier eller kränkande behandling"). Dokumentation i original lämnas till förskolechef för förvaring

Om kränkningar fortsätter:

Tas kontakt med förskolechef, som efter dialog med vårdnadshavare beslutar om vidare åtgärder och uppföljning. Förskolechefen ansvarar för att åtgärder genomförs, dokumentation skrivs (blankett 2 "Utredning trakasserier eller kränkning") och att dokumentation förvaras.

Uppföljning sker senast 4 veckor efter anmälan.

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Om kränkning uppstår från personal eller annan vuxen agerar vi på följande sätt:

Vi tar barnens parti genom att alltid hävda barnets okränkbarhet (Lpfö 98 rev10) Samtlig personal som ser, hör eller bevittnar ett kränkande beteende ska informera om händelsen samma dag till förskolechefen. Samt fylla i blankett 1 "Anmälan om trakasserier eller kränkande behandling". Vårdnadshavare informeras, om vad som hänt, vid den dagliga kontakten.

Vid upprepade händelser:

Tas alltid kontakt med förskolechefen. Förskolechefen samtalar med den berörde som får ge sin version av händelsen. Förskolechefen inleder en utredning och beslutar om eventuella åtgärder och uppföljning. Förskolechef ansvarar för att kontakt med berört barn och vårdnadshavare tas. Förskolechefen ansvarar för att åtgärder genomförs, dokumentation skrivs (Blankett 2 "Utredning trakasserier eller kränkning"), uppföljning görs och att dokumentation förvaras. Åtgärder delges vårdnadshavare vid möte med förskolechefen.

Om grov kränkning sker:

Tas genast kontakt med förskolechefen, som beslutar om eventuell anmälan till socialtjänst eller polis. Förskolechefen informerar vårdnadshavare och skolformschef. Förskolechefen ansvarar för att åtgärder genomförs, dokumentation skrivs (blankett 1,2 och 3) och att dokumentation förvaras.

Uppföljning sker senast 4 veckor efter anmälan.

Rutiner för uppföljning

Ansvarig för att uppföljning görs och att dokumentation förvaras är förskolechef.

Uppföljning sker senast 4 veckor efter anmälan.

Rutiner för dokumentation

Dokumentation ska skrivas vid:

Enstaka allvarigare händelser som kräver mer ingripande åtgärder än tillsägelser eller kortare samtal med barnen/personalen för att reda upp situationen

Viktigt att ange vilken diskrimineringsgrund som händelsen rör.

Ansvariga är berörd personal samt förskolechef.

Blankett 1-3 används.

Ansvarsförhållande

Alla vuxna på förskolan är skyldiga att ingripa och dokumentera kring händelser enligt ovan.

Rapportera till förskolechef.

Förskolechef utreder och diarieför dokumentationen på förskolan och rapporterar till skolformschef, enligt ovan.

Begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när förskolan på osakliga grunder behandlar ett barn sämre än andra barn och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att ett barn missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till en förskola med motiveringen att det redan går så många flickor på den aktuella förskolan.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en förskola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla barn serveras samma mat, kan förskolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker ett barns värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder.

Trakasserier

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att ett barn känner sig hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker ett barns värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Vuxna måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse, exempelvis när de leker doktorslekar.

Repressalier

Personalen får inte utsätta ett barn för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att vårdnadshavaren har anmält förskolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunder

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier:

- En flicka går före en pojke i kön till en förskola med motiveringen att det redan finns en stor majoritet pojkar på förskolan. [diskriminering]
- När barnen leker på gården berättar Peter för sin förskollärare Gunilla att han vill ha en likadan röd mössa som Fatima. Han tycker att den är väldigt fin med små glitterhjärtan på. Gunilla säger skrattande "Då kanske vi ska kalla dig för Petra, så att de andra inte tror att du är Fatima". Hon berättar för de andra barnen om det och alla skrattar åt Peter. [trakasserier på grund av kön]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från "det normala".

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

Sedan ett år tillbaka markerar Erik, 5 år, tydligt att hon helst vill vara flicka och kallas hon och henne. Föräldrarna har gått med på hennes önskemål att bära klänning. En dag är Erik ledsen när pappa kommer till förskolan för att hämta henne. Hon berättar att hon inte fick följa med på utflykt eftersom hon vägrade att ta på sig ett par byxor. Pappa frågar personalen varför Erik skulle byta till byxor och får svaret: "Det får vara någon måtta med tramset." Pappan blir också uppmanad att i fortsättningen klä Erik i "riktiga kläder" eftersom några barn har börjat reta henne för att hon bär klänning. [diskriminering och trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- En förskola med många barn med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn när man tar in nya barn för att inte få en alltför segregerad barngrupp. [diskriminering]
- En av förskollärarna uttalar sig negativt om polacker inför barnen. I barngruppen finns det ett polskt barn som tar illa vid sig. [trakasserier]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Axel går i Evangeliska Fosterlands-Stiftelsens söndagsskola. Hans dagbarnvårdare säger "Usch, vilket trams! Ska du bli en sådan där bibelfanatiker?" [trakasserier]
- Salima blir ledsen eftersom några av de andra barnen brukar skratta åt hennes mamma som bär muslimsk huvudduk när hon kommer och hämtar henne. En av barnskötarna tröstar Salima, men vidtar inga andra åtgärder. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionsnedsättning menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier:

- Anna som har ADHD får inte börja på samma förskola som sin storebror. Kommunen, som tillämpar syskonförtur, tycker i detta fall att Anna ska börja på en annan förskola. Där finns det andra barn med samma diagnos och personalen har därför kunskap om denna. [diskriminering]
- David har muskeldystrofi som gör att han går klumpigt och ostadigt och har lätt för att falla. Några av barnen brukar reta David och kallar honom "Snubbelfot". Personalen har hört att han blir retad, men har inte vidtagit några åtgärder. [trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning:

- Det har gått bra på förskolan tills James äldre bror kommer på besök. Några av barnen har hört när deras storasyskon i negativa ordalag kallat James bror för bög. Nu får James inte vara med och leka eftersom han har en "äcklig" storebror. Eftersom en av de vuxna på förskolan hör ordväxlingen utan att reagera känner James att han inte har någon att vända sig till. [trakasserier]
- Johanna är ny på förskolan och ska fylla i sitt familjetråd. Hon får en förtryckt mall där mammans och pappans namn ska fyllas i. Hon vill ha ett nytt papper med mamma och pappa, men får till svar att hon kan stryka över pappa och skriva dit "den andra tantens" namn. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd. Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika

sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i förskolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelse som kan vara trakasserier:

Malte är den enda sexåringen som går kvar i förskolan och inte har börjat i förskoleklass. Det är hans föräldrar som valt det. De andra barnen retar honom ofta för det. [trakasserier]